

Fókuszban a síkvidéki kocsányos tölgy megóvása

Sikeresen zárult az „Oak protection” horvát–magyar projekt

A Mecsekerdő Zrt. a Horvát Állami Erdők Nasicei Erdőgazdaságával közösen a nyár folyamán tartotta A Kocsányos tölgy megóvása a határ menti térségben – Oak protection című horvát–magyar projekt zárókonferenciáját. A Gajci Csemetekerben tartott rendezvényen a projektben részt vevő partnerek és szakértők osztották meg az együttműködés tapasztalatait és eredményeit az érdeklődőkkel.

A Nasicei Erdőgazdaság ügyvezetője, *Vlado Keglevic* köszöntötte a résztvevőket, és hangsúlyozta, hogy a projektben összegyűjtött mintákat és adatokat az erdőgazdaságok és a partnerek már most hasznosítani tudják, és nyilvánvaló az igény a közös munka folytatására. Emellett kiemelte a fenntartható erdőgazdálkodás és az uniós források észszerű felhasználásának fontosságát.

Kakas Andrea, a HUHR Közös Titkárság programmenedzsere az általános háttér-információk mellett megemlítette, hogy az Interreg V-A Magyarország–Horvátország Együttműködési Program második pályázati felhívására összesen 157 pályázat érkezett be, melyek ellenőrzését már megkezdték. Továbbá elmondta, hogy az Oak protection projekt még az első pályázati ciklusban kapott támogatást, szintén erős verseny közepette.

A vezető partner részéről *Kiss Milán*, a Mecsekerdő Zrt. projektmenedzsere bemutatta az immár eredményesen záruló projekt részleteit. Az egymásra épülő projekttevékenységek egy közös célt szolgáltak, a síkvidéki tölgyállományok, valamint az őshonos

fajfajok megóvását, az erdei ökoszisztémák megőrzését.

Ennek érdekében a huszonkét hónapos projekt időtartama alatt létrejött egy hatvan mérőpontból álló talajvíz-monitoring rendszer, amely hét automata meteorológiai állomással egészült ki, és naprakész információkat szolgáltatnak az erdőgazdálkodás egyik legfontosabb tényezője, a csapadék kapcsán.

A projekt másik kiemelt célja az invazív fás szárú növények feltérképezé-

se és visszaszorítása volt: magyar oldalon több mint 150 hektáron sikerült mentesíteni az erdőterületeket a bálványfától, a fehér akáctól és a legnagyobb problémát jelentő gyalogakáctól. Ezzel párhuzamosan a Nasicei Erdőgazdaság területén is megtörtént az invazív fajok felmérése.

A projekt az Interreg Program természetvédelmi prioritásán belül kapott támogatást. A természetvédelmi törekvések egyrészt a projektben alkalmazott technológiákban (pl.: injektálás) nyilvánultak meg, másrészt cél volt az eredeti élőhelyek visszaállítása is, ami olyan védett növény- és rovarfajok számára teremti meg az ökológiai feltételeket, amelyeket korábban a gyalogakác kiszorított.

A megvalósítás során a projektpartnerek nagy hangsúlyt fektettek az eredmények társadalmasítására is, nem csupán a szakemberek, de a lakosság körében is. Az invazív fajok bejelentésére fejlesztett mobil alkalmazás az eredeti tervekhez képest szélesebb célcsoportot elérő funkciókkal bővült, bemutatva a Dráva-sík védendő természeti értékeit, a veszélyt jelentő fás szárú invazív növényeket. Emellett híreket, erdei programajánlót és térképes állományokat is tartalmaz.

Emellett a lakosság részére egy broszúra is készül az invazív növényekről, a szakemberek pedig az invazív növények visszaszorítására vonatkozó részletes módszertani útmutatót tudják majd hasznosítani.

Ivan Pilas, a Horvát Erdészeti Intézetől a talajvíz-monitoring, valamint a

WEB GIS rendszer eredményeit mutatja be. A talajvízre vonatkozóan már a kétezres évek elejétől rengeteg adatot gyűjtöttek és elemeztek az Intézetnél, az eredményeket több szakmai fórumon bemutatták, és keresték a megfelelő módszert a talajvízszint költséghatékony mérésére.

Az általuk működtetett monitoring rendszer fenntarthatósága többször megkérdőjeleződött, ezért egy automata rendszer kiépítését javasolták – ehhez találtak partnerre és forrásra az Oak protection projektben. Az új rendszer dinamikus adatgyűjtésére alapozva összetett képet kapnak a talajvíz mozgásáról, viselkedéséről, ami választ adhat arra is, hogyan lehet felkészülni a szárazabb időszakokra.

A mérőállomások adatait a mindenkori által hozzáférhető WEB GIS térkép, szűrővel ellátott felülete biztosítja, amely a <https://oak.geof.hr/gis> oldalon érhető el.

Tervek szerint ez kiegészül egy jelenleg fejlesztés alatt álló, műholdas megfigyelő rendszerrel, amivel a jövőben a vegetáció változása is figyelemmel kísérhető.

A Soproni Egyetemtől *Korda Márton* az erdei ökoszisztémák megővését

ról és az invazív növényfajok visszaszorításáról tartott előadást, és bemutatta az invazív fajok természetvédelmi, gazdasági és humánegészségügyi károsítását. Felhívta a figyelmet arra, hogy az Európa Unióban már 10 éve is kb. 12 milliárd eurót emésztett fel a védekezés évente, majd említett egy friss magyar természetvédelmi kutatást, miszerint a biodiverzitást veszélyeztető tényezők közül az invazív növények terjedése jelenti a legnagyobb kockázatot. Az alkalmazott technikák közül bemutatta a különböző mechanikai és vegyszeres eljárásokat.

Kiemelkedő eredménynek számít az a 155 hektár, amit a projekt során már sikerült mentesíteni az inváziós fajoktól, ám a projektterület határain túlmutató eredmény a gyalogakác visszaszorítására kidolgozott módszertan is, amiről eddig csak kevés tapasztalat áll rendelkezésre.

Stjepan Dekanic külső szakértőként a Koskai Erdészet tölgyállományaiban alkalmazott adaptív erdőgazdálkodás lehetőségeiről beszélt. Az erdészet által kezelt területnek 75%-át viszonylag idős kocsányos tölgyes erdők jellemzik.

A tölgyes állomány kiterjedésének vizsgálata mellett a területre vonatkozó csapadék-, hőmérséklet-, valamint a talajrétegek- és a talajvízszintmérések adatainak elemzésével a klímaváltozás várható hatásait próbálják modellezni, amihez LIDAR technológiát is alkalmaztak.

Megállapította, hogy átlaghőmérséklet növekedése mellett kiemelkedően csapadékos és túlzottan száraz időszakok is várhatóak. Mindez a vízgazdál-

kodási tevékenység szükségességét prognosztizálja. Úgy véli, az elkészült tanulmány az erdőgazdálkodási gyakorlatban is alkalmazható, például eldönthető mely területek alkalmasak a jövőben a tölgyesek telepítésére. Elmondta, hogy kihívásokkal teli időszakok előtt állunk, az érintett területeken sok az idős, gazdasági szempontból túltartott erdő, lehetőséget kell biztosítani az állományok fiatalítására.

A projekt eredményeinek alkalmazhatóságáról végül *Natasa Rap*, a Nasice-i Erdőgazdaság projektmenedzsere tartott előadást. Megosztotta azt az általános tapasztalatot, hogy az erdész-társadalom bizonyos tekintetben zárt kört alkot, így a nagyközönség nehezebben ismerheti meg a munkájukat. Ezért is tartja fontosnak az ilyen szemléletformáló hatású projekteket, amelyekeken keresztül a lakosság is átfogó képet kap az erdőgazdálkodói tevékenységről. Hangsúlyozta, hogy minden egyes eredmény bárki számára hozzáférhető a projekt weboldalán, s azok akár tudományos kutatási céllal is felhasználhatók.

Külön kihangsúlyozta, hogy a projekt az Európai Bizottság Regionális és Városfejlesztési Főigazgatósága által a „jó gyakorlat” kitüntető címet is elnyerte.

Végezetül arról beszélt, hogy a partnerség között létrejött együttműködés a jövőben is folytatódni fog, mely kapcsán az előkészítő tárgyalásokat már megtették. Ki szeretnék terjeszteni a kutatásokat más őshonos fajokra is, valamint az eredményekre alapozottan vízgazdálkodási lépések is várhatóak.

Forrás és fotók: **Mecsekerdő Zrt.**

